

ד"ר אריאל צבל, התוכנית לטיפול רגשי בנוכחות בעלי-חיים, המכללה האקדמית לחינוך אורנים, 2019

כללי התנהגות במפגש עם חיה שבויה

1. **כלל היסוד.** אין לפגוע בשלומה, ברווחתה או בטובתה של חיה, כלומר אין לגרום לה נזק גופני או פגיעה נפשית, לרבות מצוקות חולפות כמו פחד ואי-נוחות. אם נוצר קונפליקט בין הבטחת שלומה של חיה ובין תכלית אחרת – לרבות מטלה עבור קורס, משימה פסיכותרפית או דרישה מטעם צוות המכלאה – טובת החיה תגבר תמיד על כל תכלית אחרת.
2. **חריגה מכלל היסוד.** אפשר להפר את כלל היסוד ולגרום לחיה מצוקה חולפת כמו פחד או אי-נוחות, וזאת אך ורק במסגרת פעולה המבטיחה תועלת גדולה הרבה יותר לחיה עצמה; למשל, כשמדובר בחיה חששנית: החלפת מים מעופשים במים טריים בתוך הכלוב, סילוק חפץ מסוכן מתוך הכלוב, או הוספה (באישור הנהלת המקום) של אביזר העשרה מתאים בכלוב שומם.
3. **נורמות מקומיות.** יש לפעול לפי כללי ההתנהגות האלה ולא לפי נורמות התנהגות מקומיות פחות קפדניות. במכלאות רבות מקובל ללטף חיות בכוח, להרים חיות שאינן מתנגדות, לפתוח כלובים מתוך סקרנות וכיוצא באלה פעולות כוחניות ופולשניות המסכנות את שלומן של חיות. אין לפעול לפי נורמות מקומיות כאלה גם אם צוות המקום לחץ עליך לפעול כך או שנוכחת שאנשים רבים סביבך פועלים לפיהן ושלכאורה לא נגרם לחיות נזק.
4. **מגע גופני.** כל מגע גופני עם חיה, הן בעת שהותך עמה בתוך מתחם מגודר הן בעת שהותך מעבר לגדר, יתקיים אך ורק בעקבות יוזמת התקרבות אליך והפגנת התעניינות בד מצד החיה. אין לגעת בחיה שהתרחקה ממך או בחיה העומדת ללא תנועה מבלי ליזום אתך מגע.
5. **כניסה למתחם.** כל כניסה למתחם מגודר שכלואה בו חיה תיעשה אך ורק לאחר שהבטחת שכניסתך למתחם אינה גורמת פחד לחיה. לשם כך נחוצה תקופת הסתגלות שבמהלכה עמדת או ישבת מחוץ לגדר והבטחת שהחיות הכלואות אינן מגלות שום סימני פחד ממך. בהקשר זה, "כניסה למתחם" כוללת: כניסה של גופך כולו לכלוב; גדול או לחצר מגודרת; הכנסת כף יד וכדומה לכלוב קטן, לטרריום או לאקווריום; פתיחת מחיצה (דלת, מכסה וכו') המפרידה בין מתחם כליאה למרחב חיצוני.

6. **התקרבות למתחם.** התקרבות למתחמי כליאה קטנים, גם כשמדובר במתחם שאין בכוונתך להיכנס אליו, תיעשה בהדרגתיות, באטיות, ללא תנועות חדות ובשקט, וכל זאת כדי להבטיח שלא ייגרם פחד לחיות הכלואות. אם מופיעים סימני פחד באחת החיות יש לעצור ולסגת, ולא להתקרב שוב אלא אם נעלמו סימני הפחד.
7. **הרמת חיה.** אין להרים חיות, אלא אם לאחר היכרות ממושכת עם החיה המסוימת שלפניך השתכנעת שהיא מבקשת ממך להרימה, או שההרמה נועדה לשם פעולה דחופה לטובתה של החיה.
8. **הערכת סכנות.** כל כניסה למתחם מגודר שיש בו חיות שבזכות תיעשה אך ורק אם ננקטו כל הצעדים הנחוצים למניעת כל סכנה שעלול אחד הצדדים לגרום למשנהו, לרבות זיהום, העברת טפילים, דריכה, בעיטה, נגיחה, נשיכה, התנגשות בעצמים בניסיון לברוח, יציאה ממתחם מוגן וכן הלאה. במתחמים קטנים שמוחזקות בהם חיות קטנות ועדינות כגון מכרסמים, תוכים קטנים, ציפורי שיר או אפרוחים, לעתים קשה להבטיח שתוכלי להימנע מפגיעה בהן בעת שהותך במתחם, ולכן אין להיכנס למתחמים כאלה אלא לשם הגנה על החיות ממצוקה דחופה.
9. **מחלות.** אין להתקרב למכלאה אם קודם לכן שהית בסביבתן של חיות החולות במחלה מידבקת ולא חיטאת נעליים, בגדים ואביזרים. אין להיכנס למתחם שיש בו חיות החולות במחלה מידבקת אלא לשם סיוע דחוף להן. אם נכנסת למתחם שיש בו חיות החולות במחלה מידבקת, יש לנקוט בדחיפות צעדים (לרבות התרחקות, חיטוי או התערבות רפואית) המבטיחים את שלומך ואת שלומן של חיות העשויות לבוא במגע עמך או עם חפצך מחוץ למכלאה.
10. **האכלה.** האכלת חיות לא תתבצע אלא לאחר שהובטחו כל ההנחיות שלעיל. כמו כן, אין להאכיל חיות אלא לאחר שהבטחת מעל לכל ספק שמדובר במזון מתאים למין החיה ושלא נחוצה הגבלת מזון מיוחדת לחיה המסוימת שלפניך, מטעמים רפואיים. אין לשתף פעולה עם האכלה במזונות לא מתאימים, גם אם האכלה כזו מקובלת במכלאה.
11. **חפצים.** אין להכניס לטווח ההשגה והחישה של חיות שבזכות פריטים העלולים להפריע להן או לסכן אותן, כגון מזונות לא מתאימים בתיק שלך, חתיכות פלסטיק שעלולות להתפזר ולהיבלע, חפצים חדים או מכשירים מרעישים.